

Aphorismi Juridici

De

INDUCIIS

Sive

RESCRIPTIS MORATORIIS,

Quos

Quæsitâ Sapientiâ Divinâ,

ex

Magnificæ Jctorum Facultatis

Auctoritate,

Sub Præsidio

VIRI

*Præ nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi**atq; Excellentissimi,*

DN. BARTHOLOMÆI LEONHARDI SCHWENDENDÖRFFERI,

Jcti & Antecessoris in illustri Philuræa celebratissimi, Canonici Martisburgensis gravissimi, Curiaæ supremae ac Facultatis Juridicae Assessoris spectatissimi.

Domini Patroni ac Præceptoris sui

maximè devenerandi,

Placidæ disquisitioni publicæ

exhibebit

HENRICUS Wolff / PIRNENSIS,

*ad Diem 28. Aprilis**H. L. Q. C.*

Lipsiæ Literis Bauerianis clō Ioc LXIX.

Serenissimi ac Potentissimi
ELECTORIS SAXONICI
Consiliariis Eminentissimis,
VIRIS

Præ illustribus ac Generosissimis,

DN. HAUBOLDO

ET

DN. HENRICO GEBHARDO

à *Miltitz/*

Illi,

Toparchæ in Scharffenberg & Kepnitz;
Consiliario intimæ admissionis, Camerario, supremo-
rum Redituum Directori & Circuli Misnensis

Præfecto summo;

Huic,

Toparchæ in Burckersdorff / Schönbach &
Ruswalda. Consiliario gravissimo, Hæredis Electoralis
Aulæ Præposito ac Camerario supremo.

Dominis Mecænatibus & Patronis suis

Optumis Maxumis,

Primitias hæc Juridicas

sequetotum;

Debitâ, quâ par est, humilitate atq; observantiâ,
obfert ac devovet

Tantium Virorum

Subjectissimus Servitor

Henricus Wolff/Pirnensis.

12

Viri
Præ illustres ac Generosissimi,

Quid & quantum *præ illustribus Vestris Generosita-*
tibus debeam pro eximio illo atq; exsuperanti
beneficio, quod in illustri Scholâ Misnensi ex-
iguissimæ personæ meæ per annos amplius quatuor
gratosè est concessum: Ejus equidem ego probiter
memini. Ac certè cum festinatum aliquod gratæ
mentis à me exigì visum subinde fuerit testimonium;
id autem ob sortis meæ tenuitatem aptiori in præsens
obsequii genere significari nequiverit, *includis Nomini-*
bis Vestris qualescunq; meas Juridici studii primitias,
eâ, quâ par est animi reverentiâ, consecratas esse vo-
lui. enixissimè rogitans, ut *præ illustres Vestra Generosi-*
tates eâ, quâ solent, manu ac mente gratiosâ, non red-
hostimenti loco, sed in publicam humilitatis meæ
atq; observantiæ tessera n, easdem accipere atq; a-
deò saltem offerentis promptitudinem pluris levita-
te rei æstimare ne dedignentur. Meum intereâ erit,
benignissimum rerum Auctorem *Deum* venerari,
uti *Vos, Vivorum maximos*, Reipublicæ Saxonicae ac
meo privatim bono, quàm diutissimè salvos atq; in-
columes conservet, æternaq; laude ac felicitate cele-
bratissimarum Virtutum gloriam indies magis ma-
gisq; adaugeat. Valete. Scrib. Lipsiæ Mense Ma-
jo. A. O. R. 1699. LXIX.

DN. HENRICO WOLFFIO,

Auditori olim meo.

UT intelligas, otium ad scribendum defuisse potius, quam voluntatem Tibi gratificandi, mitto, ut opinor, post festum epistolam ad Disputationem Tuam promissam. Habe igitur illam ut monumentum amoris in Te mei, cuius etsi non adeò obscura indicia vidisti, ut ille Te latere possit, tamen ut & alios docere queas, Te mihi inter charissimos Auditores fuisse, hoc quaecumque est paravi. O si interesse licuisset ipsi conflictui. Non minori cum voluptate sermones Te cum eruditissimis Commilitonibus de rebus præstantissimis conferentem auditurus fuisset, quam volupe fuit, Inducias Tuas moratorias nuper Lipsiæ perlustrare, doctum equidem atque valdè elegans ingenii specimen. Scilicet postquam studia Tua summâ diligentia, curâ & contentione persecutus es, non alius illorum exitus poterat reperiri, quam, quod sæpius prædixi, ut profectus Tuos cum laude jactares, Tuamque personam in publicò cum omnium applausu sisteres. Quid verò ex hoc tempore Tibi pollicear? Favorem Mecænatum, præmia dehinc & honores. Non enim tam iniqua est Dea nostra, ut gratis se coli patiatur. Non minus cultoribus suis tribuit, quam illi tribuitur. Non modò leges, sed legum quoque studium neminem in paupertate, neminem in gloriam vivere sinunt. Vale & rem benè gere.

Dresdæ d. 4. Maji 1669.

D. Romanus Zeller.

12

Feliciter!

Aphorismus I.

Induciæ, quas Varro *apud Gell, lib. 1. c. 25.* festivè belli ferias vocat, propriè de dilatis præliis dicuntur, & sunt, definiente Jcto Paulo, *in l. post liminium. 19. §. induciæ. 1. ff. de Captiv. Et postlim. revers.* cùm in breve & præsens tempus convenit, ne invicem hostes sese laceessant. Verùm, per translationem quandam, ad homines extra prælium constitutos, eosq; ex infortunio depauperatos, benè referuntur *in l. cum solito more. fin. C. qui bon. ced. poss.*

II.

Definiuntur enim, quod sint beneficium debitoribus, casu aliquo adverso ad incitas redactis, pietatis intuitu humanitatisq; à summo vel territorii principe, autoritate ordinarii magistratus interveniente, concessum ad id, ut certi aliquam temporis dilationem contra immites molestosq; creditores habeant, & interim, unde postmodum solvere possint, conficiant. *Joh. Limn. in Comment. de Jur. publ. Imp. Rom. tom. 1. lib. 4. c. 8. n. 333. Guilh. Anton. Freundeberg. in Analect. de Rescript. Morat. tit. 4. concl. 5. numer. 5.*

III.

Rectè moribus nostris non ex summiduntaxat principis seu Imperatoris sive alius superiorem non recognoscentis indulgentiâ istæ proveniunt induciæ, utpote Regalibus majoribus seu Reservatis, *sonderbaren Kaysers- und Königlichen Reservaten/Hoh- und Herrs*

A ij

Herrs

Herrlichkeiten *rc.* suo jure merito assignatae, arguente *l. quoties rescriptum. 2. § l. universa. 4. C. de precib. Imp. offer. l. cum solitomore à nostra Majestate petitur § c. 8. C. qui bon. ced. poss. Ordinat. polit. August. de anno 1548. sub rubr. Von verdorbenen Kauffleuten/ §. fin. ibi. Und nach dem sie bey dem Römischen Kayser und Königen Moratoria und Quinquennellen ausbringen *rc. it.* Wir oder unsere Nachkommen/ Röm. Kayser oder Könige *rc. Cod. Fabr. lib. 1. tit. 9. de f. 17. n. 1. § 2. Christoph. Besold. in thes. pract. lit. Q. n. 2. verb. Quinquennell.* Verum etiam Electores, Principes, ceteriq; Imperii Ordines & status in suis territoriis, jure superioritatis, aus Krafft hoher Landes Fürstl. Obrigkeit *rc.* inter alia, ejusmodi inducias, infelicibus debitoribus concedunt. *Arg. text. general. im Reichs-Abschiede de anno 1577. tit. von verdorbenen Kauffleuten/ ibi: sich in andere Herrschafften begeben/und von denselben uffgenommen und vergleitet werden *rc.* Theodor. Reinkingk in tract. de Reg. Sec. § Eccles. lib. 1. Class. 5. c. 6. n. 38. Besold. in thes. pract. lit. L. n. 11. verb. Lands-Hoheit und Herrligkeit *rc.* quandoquidem certissimum sit, principes in suis territoriis ferè omnia ea expedire posse, quæ Imperator in universo exercet Imperio. Theod. Reinkingk d. l. 1. class. 5. c. 6. n. 1. § 5. in fin. ac præterea longa consuetudine & præscriptione illud sibi juris acquisivisse Matth. Steph. lib. 2. de Jurisd. p. 1. c. 7. n. 389.**

IV.

Attamen illud tenendum est, cum Superioritas Imperatoris absoluta maximè sit, atq; in supremo & universali totius Imperii Romani dominatu fundata, *Theodor. Reinkingk de R. S. & E. lib. 1. class. 5. c. 7. n. 44. arg. text. in c. quamvis. ibi: penes nos tamen nihilominus mansit major. § c. de præbend. in 6. quod ipsius quoq; induciarum concessio exactiones omnium omninò creditorum, in cujuscunq; principis districtu illi domicilium foveant, efficacissimè remoretur.* Contra ea induciæ à principibus Imperii concessæ non nisi contra sibi subjectos creditores validæ existimantur. *Joh. Jacob. Speidel. Notab. Jurid. Histor. Polit. lit. L. n. 5. verb. Lands- und Fürstl. Obrigkeit n. 16. § lit. Q. n. 1. verb. Quinquennell.* Quippe quæ solâ Jurisdictione ordinariâ & superioritate territoriali veniunt: Et aliàs extra territorium jus dicenti, cum instar alterius privati habeatur, impunè non paretur. *l. extra territorium. ult.*

um. ult. ff. de Jurisdic. l. praeses provinciae. 3. ff. de offic. praesid. nec par
in parem habet imperium l. nam magistratus. 4. ff. de recept. l. ille à
quo. 13. §. 4. ff. ad SCr. Trebell.

V.

Enimverò induciæ istæ non nisi iis concedendæ sunt, qui absq;
suâ culpâ, per notabile aliquod damnum, ratione belli, incendii,
ruinæ, naufragii, aliusve cujuscunq; adversi casus fortuiti, aus un-
versehenen zugestandenem Unfall/ qui nemini imputatur. l. obliga-
tiones. 1. §. & ille quidem. 4. ff. de Oblig. & Act. nec ullo consilio pro-
videri potest vel averti. l. non utiq;. 2. §. si eo tempore. 7. ff. de admin.
rer. ad civit. pert. l. quæ fortuitis. 6. C. de pign. act. eò calamitatis re-
dacti atq; adeò expeculati deprehenduntur, ut ad tempus ordi-
narium Creditoribus neutiquam valeant satisfacere, sed necesse
omninò habeant, ad devitandas illorum exactiones acerbissimas,
illiusmodi beneficium ac auxilium Superioris more solito efflagi-
tare. l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss.

VI.

Quod certè non mercatoribus tantùm miserabilibus, de qui-
bus communiter alleg. Recess. Imp. de anno 1548. & 1577. dd. tt. sed &
quibusvis aliis debitoribus privatis, imò etiam Judæis, universita-
tibus, Collegiis, atq; integris civitatibus accidit, si maximè in eam
egestatem ex temporum injuria casive fatali delapsi fuerint; Weñ
sie nemlich durch langwierigen Krieg/ mit Ausplünderung/ Brand-
schagung/ Militarischen schweren Exactionen/ so wohl durch Feuers-
Brunst und andere Wege in euserstes Verderben und Ruin gesetzt
worden/ und daher ihre Creditores also gleich mit baarem Gelde/
wie sie sonst gerne wolten/ nicht bezahlen können ic. per d. l. quoties.
2. ibi: aditus supplicanti pandatur. l. universa. 4. C. de precib. Imp. of-
fer. l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss. Quemadmodum enim isti
textus indefinitè ac generaliter de omnibus debitoribus egenis
loquuntur, eaq; propter non immerito generaliter atq; indistin-
ctè intelligendi. l. hic titulus. 1. §. generaliter. 1. ff. de legat. prest. l. si
servitus. 23. ff. d. S. P. U. Ita generali quoq; & summa commiserationis
æquitatisq; naturalis ratione non minus aliis, quàm merca-
toribus infelicibus, gratiosum illud dilationis moratoriae benefi-
cium est indulgendum. Nam ubi eadem ratio, ibi idem jus: Et

A 3

æqui-

æquitas in pari causa paria jura desiderat. *l. illud questum. 32. ff. ad
L. Aquil. c. un. 2. Feud. 54.*

VII.

Sanè Bancofallitos illos & decoctores, qui luxuriâ perditâ,
delicatè semper ac molliter vivendo, aliisq; modis in fraudem
Creditorum delinquendo, deditâ quasi operâ, in angustiam rei fa-
miliaris a ducuntur, tantum abest, ut princeps sui beneficii faciat,
ut eos potius ad carceres ablegandos, *Constit. Elector. August. 22.
p. 2.* & dignos pœnâ illâ constituat, quæ sancitur in *Ordin. polit.
August. de anno 1548. tit. von verdorbenen Rauffleuten s. So setzen
ordnen und wollen Wir ic. vid. Guil. Anton. in tract. de rescript. mo-
rat. tit. 7. concl. 23.* Nisi forsan creditores ipsi quasi re suâ abutan-
tur & ultrò ejusmodi protervis fortunarum suarum alienarumq;
conturbatoribus (ita appellantur *in l. cuicumq; 5. §. idem Labeo ait.
9. ff. de Inst. act.*) inducias moratorias indulgeant. Quo casu Gram-
maticaliter indubium est, quin dignus & indignus simpliciter ab-
lativum adsciscant, & improbi æquè ac miserabiles, gratiose isto
gaudere beneficio soleant: præsertim si istiusmodi concessionis
privatæ confirmatio à competente magistratu fuerit impetrata,
secundum *l. cum solito. C. qui bon. ced. poss.*

VIII.

Quod si enim cuilibet, cùm suæ rei moderator & arbiter sit,
*l. in rem mandata. 21. C. de mandat. l. nemo exterus. 9. C. de Jud. & Cæ-
lic. planè juri suo resignare liceat. l. si quis. 51. C. de Episc. & cleric. l.
si quis. 29. C. de pact. & subindè creditores de jure suo pro lubitu re-
mittere atq; adeò quoscunq; debitores facultatibus everfos por-
tione aliquâ donare queant, ex *l. juris gentium. 7. §. fin. cum l. seq. ff.
de pact.* Quidni magis inducias & dilationes ad solvendum con-
cedere sustineant? *arg. c. cui licet quod plus est. 53. de R. J. in 6. l. non
debet. 21. l. qui potest. 26. ff. eod.* cùm præsertim in Creditorum æquè
ac debitorum commodum & utilitatem Induciæ hæ fuerint ap-
probatæ ab Imp. Justiniano *in d. l. cum solito more. fin. C. qui bon.
ced. poss.* quò scilicet debitores depauperati ad frugem interim re-
dire resq; suas locupletare, eoq; melius postea solvere & Cre-
ditores suum consequi valeant. *Carpz. Asyl. debit. posit. 63. num.
66. c. 4.**

IX. Hic

IX.

Hic non incommodè quæsitum est, utrum minor creditorum pars parti majori inducias moratorias debitoribus indulgenti, nolens volens obstringatur consentire? Et nos quoq; affirmativam exosculamur: non obstantibus regulis illis communibus *in c. quod omnes. 29. X. de R. J. in 6. & l. receptum est. ult. ff. commun. præd.* Eam siquidem, præter humanitatis rationem, quæ meritò præferenda. *l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss. l. semper in dubiis. 56. ff. de R. J.* necessitas ipsa efflagitat, ne videlicet pauciores in detractione dilationis pertinaciores & sibi pariter ac reliquis subitâ festinatione atq; executione rigorosâ præjudicent, *Carpz. alleg. Asyl. debitor. pos. 63.* Quin imò leges sat manifestæ ac evidentes, utpote *l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss. l. Jurisgentium. 7. §. pen. & ult. l. majorem. 8. l. si plures. 9. & l. rescriptum. 10. de pact.* illam ipsam confirmant, ut vel hac ratione, si major creditorum pars inducias debitori concesserit, easdem omnium sententiis approbatas censeamus *ex l. quod major pars. 19. ad municipal. l. diem proferre. 27. §. si plures. 3. ff. de recept. arbitr. l. aliud est. 160. §. refertur. 1. ff. de R. J.*

X.

Cæterùm isthæc votorum pluralitas non simpliciter ex numero Creditorum, secundum arithmeticam æqualitatem, sed magis servata Geometrica proportione ex cumulo debiti quantitatève æstimanda est. *d. l. cum solito. ult. C. qui bon. ced. poss. l. majorem. 8. l. si plures 9. §. cumulum debiti. 1. ff. de pact. l. si plures. 14. ff. depos. ubi Dd. communiter.* usq; adeò, ut si uni creditorum plus, quàm aliis omnibus debeatur, omnibus in unum coadunatis & debitis eorum computatis, potior illius habeatur ratio, atq; ipse alios antecellat. *l. majorem. 8. ff. de pact. l. cum bona. 16. ff. de reb. autor. jud. poss. d. l. si plures. 14. ff. depos.* Si verò plures sint creditores, ex diversis autem quantitatibus, etiam tunc amplior debiti cumulus minori summæ præferatur, sive par, sive discrepans numerus sit creditorum *in d. l. cum solito. ult. C. qui bon. ced. poss.* Quamvis deniq; si quidem par quantitas debiti, discrepans verò creditorum inveniatur numerus, amplior istorum pars itidem obtineat, & quod pluribus placet, hoc statui ab Imp. jubeatur *in ead. l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss. l. diem proferre. 27. §. si plures. 3. ff. de recept. arbitr. & similibus aliis.*

XI. Ac

XI.

Ac nequicquam illos infimulamus iniquitatis, qui vel hypothecarios ex plurium chirographariorum pactione ac indultu existimant obstringendos, per sanctionem Justinianeam *in præcit. l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss.* Ea enim præterquam quod clara & perspicua est, præterea eodem humanitatis nititur fundamento. Siquidem hic neutiquam agitur de præjudicio intrinseco in summa debiti auferenda & remittenda, sed solutio ejus & exactio, salvo jure hypothecariorum, ut & reliquorum omnium, ad certum duntaxat tempus suspenditur *l. quoties. 2. C. de precib. Imp. offer.* quo elapso, si non fuerit satisfactum, illi ipsi in priorem statum restituuntur, ac tandem vigore hypothecarum suarum, cunctis chirographariis præferuntur. Itaq; semper majori creditorum parti conventionalium induciarum concessio jure merito competit & reliqui, etiam inviti, eandem approbare tenentur, *juxta d. l. cum solito more. fin. C. qui bon. ced. poss. Carpz. J. F. R. S. p. 2. Const. 22. def. 29. n. 10.* idq; præsertim, si nullam majoris partis sententia contineat iniquitatem. Sed hæc in transitu ac parenthesi.

XII.

Deinde repelluntur à beneficio moratorio illi, qui vel ei expressè in instrumento obligatorio renunciavere, *Cod. Fabr. lib. 1. tit. 9. def. 20. n. 14.* quando quidem omnes licentiam habent his, quæ pro se introducta sunt, renunciare, *l. siquis 51. C. de Episc. & Cleric. l. siquis 29. C. de pact.* Nec semel repudiatum redintegrari potest *l. cum quidam. fin. C. de Condit. insert. l. Papinianus 20. & seq. ff. de minor.* Sed quæ principio sunt voluntatis, ex post facto fiunt necessitatis, *l. si mandavero. 22. §. sicut autem liberum 11. ff. mandat. §. mandatum. 11. §. eod.* ex quâ se tueri & juvare minime conceditur. *§. item tria. 5. §. de excusat. tutor.* Vel debitum juramento firma-
verunt, cui actui, si vel maximè dubium occurrat, princeps rescripto suo nunquam præsumitur derogare. *c. constitutus. 10. X. de rescript. Menoch. de arbitr. jud. quest. cas. 203. n. 14.* atq; aliàs remittentibus jus suum cum juramento regressum denegari certum est. *ex c. cum contingat. 28. in fin. X. de jurejur.* Quæ quidem utrobique hætenus tantum procedunt, nisi in dispositione principis vel de renunciatione, vel de clausula illa generali: juramento

mento non obstante, &c. mentio expressè moveatur. *Andr. Knich. de sax. non provoc. jur. c. 5. n. 514.* Quo nomine impetrantes ab exactione creditorum tuti meritò redduntur, vel saltem molestari nequeunt. Quemadmodum enim juramentum contractui propterea adjicitur, ut arctius debitor devinciatur, ideoq; vinculum hoc ad obligationis effectum solummodo differendum nihil conducat: Ita differens non videtur transgressor, *c. non est voti 5. X. de vot. arg. l. indubitati. fin. C. de non num. pec. l. cum solito. ult. C. qui bon. ced. posf. & semper principis dispositioni ac relaxationi juramentum subjicitur. arg. l. Imperatoris. 38. pr. ff. ad municip. l. qui jurato. ult. ff. qui satisd. cog. Reinkingk de R. S. & E. lib. 3. clasf. 1. c. 10. n. 55. seqq. Constit. Elect. p. 2. const. 36.*

XIII.

Quid si debitor ab initio debitum inficietur, postea verò convictus chirographo suo, aliisq; probationibus luculentissimis, idem confiteatur? Et isti tanquam indigno beneficium hoc rectè asseverabimus denegandum *ex l. si dubitet. 10. §. ita demum. 1. ff. de fidejuss.* siquidem legibus nostris mendacia severè prohibentur, mendacesq; odiosum genus hominum, frustra legis aut principis auctoritatem implorant *l. de atate 11. §. 3. ibi: non enim debuit mentiri ff. de Interrog. in jur. l. Papinianus 8. §. meminisse. 14. ff. de inoff. testam.* Quod equidem de inficiatoribus tantum malitiosis & impudentibus intelligimus, qui fraudulenter, sub spe liberationis, debitum sunt inficiati, *per l. si dubitet. 10. §. 1. de fidejuss.* cum secus sit, si fortè vel ex ignorantia verisimili ancipitivè mente oblivio debiti abs debitore prætenfa fuerit. *l. manifestissimi. fin. §. sine autem nescius. 2. C. de furt. & serv. eor. §. qua de fullone. 16. §. de oblig. qua ex delict. nasc. quæ, si doli expers sit, omninò à pœna negationis excusat. l. qui in alterius. 42. l. qui sine dolo 63. l. non potest improbus. 99. d. R. §. vel etiam in judicio negatum, protestando cum clausula ista generali: Nego narrata, prout narrantur; Ich bin der Klage / inmaßen sie mit allen ihren Umständen vorbracht / nicht geständig &c. Guilh. Anton. in tract. de rescript. morat. tit. 7. concl. 25. n. 11. seqq.*

XIV.

Minus porrò prædii ex induciis moratoris conceditur, si
B causa

causa semel fit in iudicium deducta, & contestata lite, lis adhuc pendeat. Utiq; cum lite pendente nihil planè innovari oporteat. *t. t. ff. Nihil innov. appell. interp. l. nec imperiale. ult. C. si per vine vel al. mod. l. sive pars. 3. C. de dilat. l. meminerint. 6. C. unde vi. nec ullum unquam privilegium precibus, prætermisâ litis pendentis mentione, concupiscere à principe liceat. l. supplicare. 2. C. ut lit. pend. Nov. 113. cap. 1. vers. quod enim in legum positum est potestate, non egebit aliqua extrinsecus dispositione. Ut proinde si contra factum fuerit, non immeritò à Creditore litis pendentiæ exceptio objici æquè possit, atq; exceptio rei iudicatæ adversus sententiâ judiciali legitime convictum ac condemnatum, per textum satis evidentem in *l. qui licitam. fin. C. ut lit. pend.* Quamvis moribus rescripta sæpius suppressâ veritate impetrentur. Sed certè quasi sub reptitia ipso jure refutantur. *l. rescripta. 7. C. de prec. Imp. offer. l. præscriptione. 2. l. etsi 5. seqq. C. si contra jus vel util. publ. l. universa. 7. C. de divers. rescript. idq; optimâ ratione, quoniam plerumq; ita in nonnullis causis inverecundâ petentium inhiatione obstringuntur principes, ut etiam non concedenda tribuant. in *l. quisquis. 1. C. de pet. bon. subl.***

XV.

Nec certè prospicitur moratorio rescripto debitoribus contra Ecclesiam creditricem, aliâve piâ causam; Quippe quibus semper favendum, & summa est ratio, quæ pro religione, cuivis etiam commodo publico anteferenda, facit. *l. sunt persone. 43. ff. de relig. & sumpt. fun. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1171. n. 1. neq; vero princeps sub generali rescripto moratorio contra religiosos quicquam rigoris attentasse, eorumq; debitorum exactiorem remoratum voluisse videbitur. Menoch. de arbitr. jud. quest. lib. 2. cent. 3. cas. 203. n. 20. maximè quia Christo & pauperibus deberi dicitur, quod debetur piæ causæ vel Ecclesiæ.*

XVI.

Quod idem de pupillis, minoribus, viduis & similibus aliis personis miserabilibus asserendum cum Menoch. præcit. loc. quia Ecclesia vel pia causa, pupillus & minor inter se æquiparantur, pariq; passu, quoad indulta privilegia, ambulant. *l. 1. de in integr. restit. Gloss. in *l. Respublica. 4. vers. sic & in Ecclesia & C. quib. ex caus. maj.**

12
maj. Cod. Fabr. lib. 1. tit. 9. Def. 20. n. 10. Ac alias usquequaq; per-
sonis istis tum jura divina. Exod. 22. v. 22. Esa. 1. v. 23. Jer. 5. v. 28.
tum Jura humana. l. hoc edictum. 1. ff. de minor. l. nam etsi. 10. ff. de
acquir. vel omitt. hered. l. si contra. un. C. quand. Imp. int. pup. vel
vid. vel al. mis. pers. cogn. abundè subveniunt, ideoq; semper in
rescriptis principum expressis verbis inter alia excipiuntur, doch
die armen Witben und Waisen ausgenommen etc. idq; propter u-
nam eandemq; rationem, puta infirmitatem sexus & conditio-
nem vitæ benè miserabilem. Quare, cum & Principi omnium
maximè conveniat, ejusmodi miserabiles personas per c. ex par-
te. 15. de for. compet. Trentl. vol. 1. d. 3. th. 10. lib. 6. contra omnem
injuriam & molestiam protegere c. Regum. & c. administratores. 23.
quest. 5. ex inde quoq; moratoria generalia ex verisimili ipsiq; men-
te non esse ad id genus hominum, quantumvis divitum, exten-
denda, indubitatum est. Cod. Fabr. lib. 1. tit. 9. def. 20. n. 10.

XVII.

Huc etiam referuntur alimentorum ac dotis debita, utpote
quæ favorabilibus & piis causis proximè accedunt. l. cum omnes.
32. §. mulier. 2. ff. de Condict. indeb. l. Mela. 14. §. 1. ibi. pietatis intuitu.
ff. de alim. vel cib. leg. Nov. 131. c. interdiximus. 13. ibi. egentium
pabula & alias piæ causas. Imò istorum causæ cum utilitate publi-
ca conjunctæ sunt, ideoq; eas semper & ubiq; præcipuas esse con-
venit. l. dotium causa. 1. ff. solut. matr. l. in ambiguis. 70. ff. de Jure dot.
l. generaliter. fin. C. ad S Ct. Vellej. nec ullo modo moram sive reten-
tionem patiuntur. l. rem in presenti. un. §. 5. C. de R. U. A. arg. l. ea-
dem ratione. 2. ff. de fer. l. qui pro tribunali. 2. ff. de re jud.

XVIII.

Id quod porrò de causa studiorum vel maximè asserendum
est, quia pariliter favorem atq; utilitatem publicam haud parum
concernit. Auth. Habita. C. ne fil. pro patr. §. summa itaq; ope. fin.
§. in proem. contra quam rescripta vel privilegia vim æquè nul-
lam obtinere debent. l. nec damnosa 3. & l. rescripta. 7. C. de pre-
cib. Imp. offer. l. omnes. ult. C. si contra jus vel util. publ. cum
præsertim, quæ communiter omnibus profunt, his quæ speciali-
ter quibusdam utilia sunt, jure merito præponantur, Auth. Res
quæ subjacent. C. commun. de legat. l. utilitas publica. 4. C. de pri-
mipal.

cipal. ac cæteroquin illa ipsa studia, alimentorum, dotis, piarum-
que causarum atq; aliis similibus prærogativis & privilegiis per-
fruantur *l. si invito. 1. C. de infant. expos. l. qui filium. 4. ff. ubi pupill.*
educ. deb. l. eum plures. 12. §. cum tutor. 3. ff. de admin. tutor. Auth.
Habita. in verb. hoc nostræ pietatis officium. C. ne fil. pro patr. ut nul-
lo modò inducias quinquennales morari vel saltem sub generali
rescripto contineri possint ac debeant. Guil. Anton. tract. de re-
script. morat. tit. 7. concl. 42.

XIX.

Neq; damno induciæ nostræ cedunt opificibus, aliisve mer-
cenariis vel operariis creditoribus, quibus ab laborem personæ
debitor est obligatus, quiq; operis manualibus & quotidiano
sudore se suosq; sustentare necesse habent. *Dan. Moller. lib. 4.*
semestr. 6. n. 2. Carpz. asyl. debit. pos. 62. n. 54. maximè cum jura
non tantum divina, *Deut. 24. v. 14. Malach. 3. v. 5. Matth. 10.*
v. 10. 1. Tim. 5. v. 18. sed & profana. *c. quoniam. 12. q. 88. c. non sa-*
nè. 14. q. 5. c. quicumq;. 12. q. 2. c. cum secundum. 16. X. de præbend.
istiusmodi personis operarum præstitarum mercedem sine retar-
datione jubeant solvendam. Quò cum primis pertinent mer-
cedes famulorum, servorum, ancillarum & id genus aliorum, quæ
debita adeò insigni gaudent privilegio, de Jure nostro Saxonico,
ut & cæteris omnibus, quantumvis privilegiatis creditoribus præ-
ferantur, *Landrecht lib. 1. art. 22. vers. von dem Erbe ic. Const. Elect.*
p. 1. Const. 28. in pr. & ibi Carpz. def. 24.

XX.

Idem statuendum de æquè pauperiore, quàm est ipse debi-
tor, cui concessæ sunt induciæ. Quæ utiq; in eos saltem credi-
tores exercentur, qui onus moræ ferre sustinent, quod credito-
res adæquè miseri vel etiam pauperiores omninò nequeunt. Nec
enim princeps iniquiorem alteri inferre conditionem atq; in i-
psius rerum ac vitæ dispendium debitori dilationem indulgere,
præsumitur. Interea tamen pauperiorem qui se dicit vel æquè
pauperem, probare illud tenetur. *l. ei in cambit. 2. ff. de probat.*
Quis autem in Jure nostro dicatur pauper, non solum. *ex l. non-*
nulli. 10. ff. de accusat. & inscript. §. sed nostra. 3. J. de success. libert. &
Wehner. Pract. observat. lit. A. verb. Armuth / pr. satis perspicitur,
sed

fed secundum veriozem Dd. opinionem arbitrio Indicis com-
mittendum est.

XXI.

Prætereà non conceduntur Induciæ moratoriæ ad cohi-
bendam commodati, depositi vel pignoris repetitionem, si cum-
primis usus, in quem res commodata est, expletus, ac omnis pe-
cunia debita exsoluta vel aliàs eo nomine satisfactum fuerit. *l. in
commodato. 17. §. sicut autem 3. ff. de pos. l. si rem. 9. §. omnis. 3. ff. de
pign. act.* Namq; domino rem suam reposcenti nullo prætextu
ea denegari potest. Ac tantum abest, ut quis ullo jure aliena re-
tinere queat, ut potius rem pecuniamve ita commodatam sive
co ncreditam in continenti sine ulla dilatione seu aliquo obstacu-
lo, quàm celerrimè compellatur restituere. *l. si quis. 11. C. depos.
l. depositum. 1. §. 22. & 45. l. Lucius. 24. ff. eod. ne scilicet cum alte-
rius detrimento & injuria locupletetur. l. jure natura. 206. de R. J.
c. locupletari. 48. eod. in 6.*

XXII.

Parili ratione ab induciis moratoriis excipitur causa loca-
tionis, five de mercede, censu, pensione, five de restitutione,
quærat. Præterquam enim, quod locatores ut plurimum ex
redactione pensionum alimenta sibi comparant, *referente Jacob.
Cujac. in Novell. Justin. 88. in med.* alimentorum verò causa maxi-
mè favorabilis est. *ex aph. sup. 17.* ut etiam petitioni eorum opponi
compensatio nequeat, *l. non utiq;. 2. §. 4. ff. de adm. rer. ad civit.
pert.* prætereà certis pœnis subjicitur pensionum retardator, si in
causa fuerit, ne inquilinus pensionem justo tempore solverit,
Auth. sed jam cautum est. in fin. C. de pos. Nov. 88. c. 2. atq; itaq; ini-
quum foret, si pro pœna reportaret beneficium. Ad hæc res
quoq; locatas præterlapso conductionis tempore confestim o-
portet restitui, adeò, ut earundem restitutionem conductor ne
quidem per exceptionem proprii domini vel aliam, nedum præ-
scriptionis moratoriæ, protelare sustineat. *l. si quis conductionis. 25.
C. & l. videamus. 11. §. 3. ff. de locat. cond. Cod. Fabr. lib. 4. tit. 41. def.
20. Guilh. Anton. Freundeb. tr. de rescript. morat. tit. 7. concl. 43.*

B 3

XXIII. Iti-

XXIII.

Itidem induciarum concessioni locus non est in debitis fiscalibus. *l. damnosa fisco. 3. C. de prec. Imp. offer. l. omnes. 6. C. si contra jus vel util. publ.* Quippe publica privatis semper sunt antefenda, *secundum jura vulg. & Reip.* vel maximè necessarium est atq; utile, ut debita fiscalia, quæ res quasi propriæ principis privatæq; sunt reputandæ, quàm celerrimè exigantur, *Nov. 17. c. 7. §. 1. l. utilitas 3. C. de principil.* Quin imò rescriptum quocunq; modo præjudiciale fisco, ceu subreptitium, ideoq; invalidum, concedi minimè debet *l. nec damnosa fisco. 3. ibiq; Dd. C. de precib. Imp. offer.* Quod omninò certum est, nisi princeps, speciali Clementiâ motus, ultrò fisci sui remittat privilegium & unâ cum creditoribus cæteris pingviorem debitoris expectet fortunam. *l. in fraudem fisci. 45. §. fiscalibus. 10. ff. de Jure Fisci. Christoph. Besold. in thes. pract. lit. Q. n. 2. verb. Quinquennell. vers. nec ad debita fiscalia. in fin.*

XXIV.

Ac tandem cessant moratorix dilationes five induciæ in debito ex causa delicti. *l. Eum. 6. ff. quod cum eo, qui in alien. pot. l. si rerum. 52. ff. de re jud. Matth. Berl. p. 2. Decis. 235. numer. 32.* Namq; princeps neutiquam præsumitur illud in rescripto suo comprehendere *arg. l. quicumq;. 1. C. ubi senat. vel Clariss. l. auxiliium. 37. §. 1. ff. de minor.* cum aliàs dolus in remissione generalitèr haud veniat *ex l. Aurelio. 20. §. 1. in fin. l. non solum. 8. §. 6. ff. de liberat. leg. neminiq; dolus patrocinari nec quis ex dolo suo conditionem meliorem facere debeat l. si duo. 5. ff. si quis caut. in jud. sist. l. non fraudantur. 134. §. 1. ff. de R. J.* Illud enim Juri non est conveniens, ut quis ex eo commodum ferat, quod meretur poenam. *l. ita demum. 31. ff. de recept. arbitr.* Hinc malitiosis hominibus minimè indulgendum est. Sed omni privilegio cessante, consuetæ legum poenæ sunt irrogandæ *l. in fundo. 38. ff. de R. V. l. quotiens. 1. §. fin. ff. de poen. Auth. quæ in provincia. C. ubi de crim. ag.*

XXV.

Diximus autem superius, inducias ad certum tempus concedi, intra quod facultas exigendi five petitio Creditoribus, auctori-

toritate principali sistitur & retardatur. *l. quoties. 2. Et ibi gloss. C. de prec. Imp. offer. l. cum solito ult. C. qui bon. ced. poss. Speidel. Notab. Jurid. Histor. Polit. lit. Q. num. 1. verb. Quinquennell. Anstands Brieff vers. ac licet &c.* Estq; illud vel annale, biennale, triennale, quadriennale vel quinquennale; de quo postremo saltem nobis impræsentiarum sermo est, cum isto tempore circumscriptæ induciæ ut plurimum à principe impetrentur. Quare etiam vulgatissima appellatione Quinquennales appellitant, Germanicè Quinquennell / Reformation guter Policen zu Augspurg de anno 1548. sub rubr. Von verdorbenen Rauffleutē / s. un nach dem sie 2c. Policen Ordn. Zu Franckf. de anno 1577. tit. 23. von verdorbenē Rauffl. 2c. S. Wenn auch solche 2c. quò etiam allusit, der jungen Frösche Vorsinger und Calmeuser im alten Maschewig / Autor des Froschmeußlers. p. 2. c. 14. sub vers. So gehets partiten *ibi*: ein Schussbrieff mit der Quinquennell 2c. quia communiter & omniū frequentissimè ad quinq; annos tantum, nec amplius, indulgentur *l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss. Limn. de Jure publ. Rom. Imp. tom. 1. lib. 4. c. 8. n. 331.* Et verò in longius tempus concessæ usq; adeò non valent, ut nec pro quinquennio ipso, absque gravissimo partis præjudicio, defendi possint *d. l. cum solito. ult. C. qui bon. ced. poss. l. cum hi. 8. §. si prætor. 17. ff. de transact. l. certa forma. 4. C. de Jure Fisci.*

XXVI.

Verùm enim verò induciæ hæ quinquennales nunquam conceduntur, nisi à parte debitorum summa subfuerit difficultas, solutionisq; faciendæ impossibilitas, *Paul. Matth. VVehper. in pract. observ. lit. A. verb. Anstand in pr.* præterea illi ipsi paupertatem extremam & qua ex causa infortunii haud solvendo fuerint facti, probaverint *Gloss. in l. si verò. 5. §. qui pro rei qualitate. 1. ibi. si dubitet. ff. qui satisd. cog. c. eamte. 7. X. de rescript. atq; adeò istius rei testimonium ab ordinario Magistratu attulerint, Wann die debitores glaubliche Urkunden oder Schein von ihrer Obrigkeit fürbringen / daß sie aus unversehenen zugestandenen Unfällen ihre Leib und Güther verdorben / und auffgestanden seyn 2c. Reform. polit. August. de Anno 1548. Et Francofurt. de Anno 1577. sub tit. Von verdorbenen Rauffleuten. Cod. Fabr. d. lib. 1. c. tit. 9. def. 20. n. 2. Utiq; cum relata in supplicato omnium maximè veritate niti oporteat per *l. universa. 7. C. de divers. rescript. ne alias induciales literæ, suppressâ**

pressâ veritate impetratæ, tanquam subreptitiæ & ipso jure nullæ atq; irritæ veniant pronunciandæ, *l. rescripta. 7. C. de precib. Imp. offer. l. præscriptione. 2. ibi. sive in tacendi fraude. l. etsi. 5. & l. omnes. 6. C. si contra jus vel util. publ.*

XXVII.

Quin deniq; Induciæ nostræ non aliter vim obtinent, quàm si fidejussio idonea, si à Creditoribus petita fuerit, pro solutione post elapsum tempus facienda præbeatur. *l. universa. 4. ibi. nisi fidejussio idonea. C. de prec. Imp. offer. l. si debitori. 21. ff. de judic. l. prætoricæ. 7. ff. de prætor. stip. Anton. Perez. Prælect. in lib. 1. C. tit. 19. n. 6. lit. M. idq; ideò, ne forte debitor ea bona, quæ pendentibus induciis salva adhuc habet, prodigaliter consumat, aut cum iisdem aufugiat; & sic creditores debitis suis defraudentur. Anton. Hering. de fidejuss. c. 5. n. 128. Christoph. Besold. in thes. præct. lit. Q. n. 2. verb. Quinquennell. Gail. lib. 2. obs. 46. n. 14. Quod usq; ad eò verum existimatur, uti ne princeps quidem illam ipsam fidejussionis necessitatem remittere debitori posse statuatur; ne forsitán exinde rescriptum ejus creditoribus captiosum injuriosumvé existat, contra *l. cum dedititii. 1. §. sed & 5. C. de lat. lib. toll. l. eos. 1. C. de his qui ven. etat. néve princeps, juris custos, id quod est iniquum, concedere præsumatur. l. si quando. 35. pr. C. de inoff. testam. §. eadem. fin. §. quib. mod. testam. infirm. l. digna vox. 4. C. de LL. l. rescripta. 7. C. de prec. Imp. offer.**

XXVIII.

Neq; verò debitor ad ullam aliam, præter fidejussoriam, Cautionem admittendus est, propter expressa verba in *l. universa. 4. C. de precib. Imp. offer. facit l. prætoricæ. 7. & l. fidejussor. 2. ff. qui satisd. cog. Nov. 53. c. 2. & 3. §. 2. Nov. 112. c. 2.* Ac tantum abest, ut in cautione juratoria subsistentes, fidejussionem de sveltudine abrogatam credamus, ut maximè illam ipsam à Cæsarea Majestate cum Ordinibus Imperii haud obscure approbatam existimemus in *d. Ordin. Polit. Aug. de anno 1548. & Francofurt. de anno 1577. vid. Carpz. asyl. debit. posit. 61. n. 35.* Quanquam Dd. cautione fidejussoria planè deficiente, æquipollentem subinde, puta hypothecam & pignora, si supersint, sufficientia, admittunt: cum præsertim finis illiusmodi Cautionis medio isto perinde ob-

de obtineatur, quò obtento nihil sit postea de solennitate five
medio laborandum *arg. l. si in duobus. 10. §. 1. ff. testam. quemadm.
aper. l. jubemus. 29. C. de testam. l. Gallus. 29. §. si ejus. 7. ff. de liber.
& posthum.*

XXIX.

Cæterùm effectus hujus beneficii omnium est amplissimus.
Eò enim impetrato debitor exceptionem nanciscitur, quâ oppo-
sitâ, durante dilationis tempore, omnem omninò adversus se
exigendi molestandiq; facultatem creditoribus præripit atq; exe-
cutionem insuper suspendit, ut liberè interea temporis suæ ipsius
fortunæ consulere, deq; debitis postmodum creditoribus satis-
facere valeat! *Paul. Matth. Wehner. præct. observ. lit. A. verb. An-
stands = Brief vers. Effectus der Quinquennell etc.* Et hæc exceptio
rectè præscriptio moratoria dicitur. Constantino *in l. quoties re-
scripto. 2. de prec. Imp. offer.* atq; usq; adeò est privilegiata, ut neq;
etiam rescripto principis sive statuto, quantumvis omnes in ge-
nere exceptiones prohibeant, removeantq;, illius beneficium au-
ferri queat. *M. Anton. Cuchus in tract. de morat. præscript. n. 286.*
quoniam privilegia in Corpore Juris clausa (quale etiam nostrum
esse perhibetur privilegium) per generalem dispositionem non
tolluntur, nisi specialis saltem adhibeatur de rogatio. *Schickard.
in Log. Jurid. loc. 1. reg. 3. num. 33. Coler. de process. Execut. pag. 2.
cap. 3. num. 163.*

XXX.

Non solùm fortis, sed & usurarum ex conventionem stipula-
tuq; debitarum exactio, durantibus induciis, inhibetur; utiq;
cùm dilatio super sorte, tanquam principali concessa, facta quoq;
ac indulta super usuris, tanquam debito accessorio, videatur, si-
quidem accessorium sequitur naturam & conditionem sui princi-
palis. *l. solvitur. 5. §. si paciscatur. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth.
solv. c. accessorium. 42. de R. J. in. 6.* Quod tamen in tantum mi-
nimè est extendendum, ut cursum usurarum, intermedio dila-
tionis tempore, planè impeditum, ac debitorem ab illarum per-
solutione liberatum ex istimemus. Namq; debitor principali-
ter nullam five sortis five accessionis ablationem, sed ipso litera-
li moratorii sensu ad stipulante, meram tantum modò petit di-
latio

C

latio

lationem, de cuius natura saltem actio differtur, neutiquam verò pristina obligatio commutatur. *Matth. Coler. de process. Execut. p. 1. c. 10. n. 303. Hering. de fidejuss. c. 20. §. 12.* Quin imò princeps non vult neq; præsumitur velle totius negotii substantiam ex haurire *juxta l. quoties. 2. C. de precib. Imp. offer. adeoq; sic planè jus alteri quæsitum adimere aut beneficium unilucrosum, alteri verò injuriosum concedere. l. Prætor ait. 2. §. 11. §. 16. ff. ne quid in loc. publ. l. Paulus notat. 8. ff. de prætor. stip.* Id quod certè eveniret, si cum primis jus ex conventionem ac stipulatu quæsitum creditoribus auferretur, atq; ita debitor cum illorum jactura & damno contra naturam locupletior fieret. *l. nam hoc natura. 14. ff. de Condict. indeb. l. jure natura. 226. ff. de R. 7.* cum tamen induciæ saltem in eum finem indulgeantur, ne damno debitor afficiatur, sed ut detrimentum passo aliquo modo subveniatur. *Cod. Fabr. libr. 1. tit. 9. def. 8. Guilh. Anton. tract. de rescript. morat. tit. 9. conclus. 43.*

XXXI.

Interesse tamen neutiquam differtur, sed eo ipso tempore, quo induciæ à principe concessæ, omninò committi impeditur, *secundum Molin. in tract. de usur. n. 624. vers. quibus non obstantibus &c.* cum in primis mora, quæ basis est & fundamentum interesse, pendente rescripto induciali planè cesset, aliàs etiam expediti sit juris, quod interesse lucri vel damni non nisi ex mora præstandum veniat. *perl. lecta. 40. §. sed cum sortis petitio dilata sit. 2. ff. de reb. cred. l. in hac actione. 3. in fin. ff. de Condict. tritic.*

XXXII.

Impediunt autem induciæ moratorix præscriptionem idq; efficiunt, ne ea currat adversus Creditores atq; ipsos omni debito defraudet, si maximè debitor forte per 25. annos illis haud satisfecerit & postmodum impetratis quinquennialibus induciis, 30. anni fuerint elapsi, *per textum luculentissimum in l. cum solito. fin. C. qui bon. ced. poss. ibi in fin. nullo præjudicio creditorum cuiquam ex quinquennii dilatione circa temporalem præscriptionem generando.* Neq; enim induciæ hæ conceduntur, ut debitor aliquid cum detrimento alterius lucretur, sed ne damno ipse aliquo afficiatur. *Carol. Molin. in tr. de usur. q. 82. n. 624. nec etiam currit, præscriptio*

Hinc mora nec fuerit; citò præmia grata se-
quentur;
Auguror, augurium pondus habere velit.

Quirinus Schacher / D.

& Confil. Elect. Sax. ab
Appellat. &c.

Debitor *Eunomia vix es censendus egenus,*
Debita dum solvis promptus utraq; manu.
Credere sic poterit posthàc majora talenta
Ista TIBI, quondam Clarus ut inde sies!

PRÆSES;

Explicatio ad Nomen Wolffii alludentis Em-
blematis de Romulo & Remo enutritis
à lupâ.

Ubera lacte tument, sugentibus, ecce, gemellis
Dependent avidis officiosa labris.
Immemor est lupus ipse sui, qui non suus infans
Sunt, fovet: ac nutrit quos lacerare solet.
Fallor? an hoc potiùs sub schemate ludit imago
Justitiæ? meritò larga cuiq; suò est.
Devorat in mala reclines, morfuq; coërcet:
Ubere sed sugunt divite jura Pii.

Integerrimi & propensi affectus testandi causâ
scrib.

Johannes Henricus Ritter / Public.

Cæsar. nec non supremæ Curiaë Elector. ac
Ducal. Lipsiens. juratus Notarius.

Sünff

Fünff Jahre seynd/ so einen Kauffmann schüßen/
Der nicht sein Buch hat schändlich durchgebracht;
Den Krieges-Noth und Schiffbruch arm gemacht;
Der kan sich wohl auff diesen Pfeiler stützen.
So lange kan kein Gläubiger nicht treiben
Die Schulden ein; Des Richters Hülffe liegt;
Bis endlichen das sechste Jahr sich fügt;
Sonst muß die Frist des Andern Rudolphys bleiben.
Fünff Jahre zwar hat Themis auch gegönnet
Der Jugend / die der Römer Rechte liebt;
Und denen sich mit ganken Fleiß ergiebt;
Bis Sie Sie dann erst ihre Schuldner nennet.
Mein werther Freund / Er wartet nicht der Jahre/
Er zahlet schon Austraen seine Schuld;
Er sucht bey Ihr nicht länger umb Geduld.
Drumb wündsch ich daß Er ihren Preis erfahre.

*Zu freundlicher Dienst-Bezeug-
ung schriebs*

Tobias Heidenreich/

J. U. Cand.

Quid valeant humeri, tentas, quid ferre reculent,
Rectè sic Musis Consulis Ipse tuis,
Macte animo WOLFI! PATRONI optatio MAGNI
Sic eris & PATRIÆ, sic tibi læta fluent.

*Ita Domino Auctori
gratulatur*

Petrus Graff/ Cygn. Misn.

F I N I S.

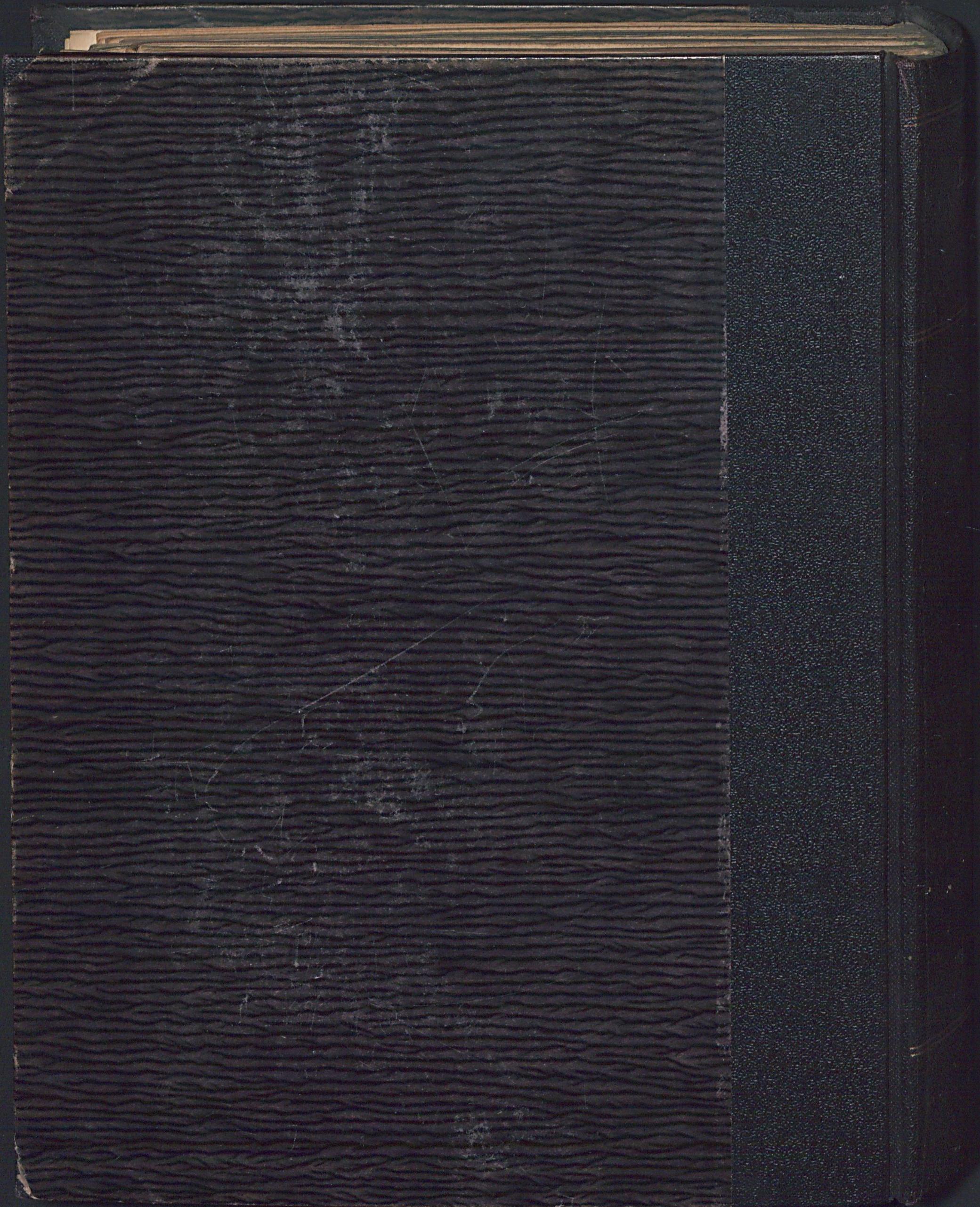

X2615907

VD 17

78

Farbkarte #13

B.I.G.

i Juridici

1669, 19
29.

42

ICIIS

IS MORA- IIS,

ntiâ Divinâ,

orum Facultatis

tate,
efidio

lissimi, Consultissimi

entissimi,

MÆI LEONHAR-

ENDÖRFFERI,

Philuræa celebratissimi, Ca-

mi, Curiaæ supremæ ac Facul-

toris spectatissimi.

c Præceptoris sui

venerandi,

tionis publicæ

bit

ff / PIRNENSIS,

8. Aprilis

Q. C.

anis clō lōc LXIX.

